

Jász-vidék

Jászárokszállás városi közéleti havilapja

Különszám – 2006. október 23.

Faludy György: Nagy Imre

Hajnaltájban sétálni kezdél
föl és alá a pincebolt
alatt; csak cvikkered hiányzott,
egyébként minden rendben volt:
a perc lejárt, a lelked tiszta
s egy óra sem kell már, amíg
Kossuth Lajost, Rákóczit, Dózsát
beérik kurta lábaid.

Mi adta néked a nyugalmat?
Hogy tudtad: hallgatnak, míg hallgatsz
és azt is, hogy a század titkát
te oldottad meg félúton?
S mi növesztett oly nagyra téged?
Bölcs bátorságod? Tisztességed?
Batthyányhoz hasonló véged?
Hogy te vagy fajtánk példaképe
a holtak élén? Nem tudom.

A szomszéd cellából Maléter
köhécselt. Hirtelen hideg
csapott meg tarkódon. Hogy papírt
és tollat kérhetnél? Minek?
Minek, gondoltad. Száll az írás,
mint viharban a levelek,
s köztük derűsen és kimérten
zömök, ősz férfi jár: a tett.

A vég, sejtetted még nehéz lesz,
de az már nem oszt, nem szoroz –
megnyílt az ajtó: káromkodva
ugrottak rád a vasbotos
pribékek, karod megkötötték
s végigrugdostak idegen
zsebrákok sorfalán át, amíg
te cvikker nélkül, félvakon
támolyogtál és szánkózva
szétnéztél kint az udvaron:
de már az ávós hóhér rémült
arcát nem vetted észre, sem
a helytartót, ki két szovjet tiszt
közt állt, vacogva, részegen.

Aztán csak mész, vajpuha mész jött,
elébb rád terítette bő
tógáját, aztán szikkadozni
kezdett, majd mint a krétakő
kemény kőzetnek nőtt reád,
megette húsodat és orcád,
de bajszod nyájas kunkorát
szálanként őrizi, mint az országot.

Azóta újra mellbeteg,
keszeg varróleány a nappal
s izzadt ringyók az éjszakák –
ám néha félálomban este
szemembe hull egy fény-nyaláb:
talán a láthatáron villan,
vagy egy reflektor inceleg,
vagy a szomszéd utcán a villany,
de lehet, hogy a cvikkered.

(London, 1958)

Dr. Donáth Ferenc 1913-1986

Jászárokszálláson született Dr. Donáth Ferenc politikus, történész, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa. Szülőházán 1989. október 28-án ünnepélyes keretek között leplezték le emléktábláját. Az emléktábla avatásán részt vett családja. Felesége Bozóky Éva újságíró, fia Dr. Donáth László evangélikus lelkész, testvére Donáth Borbála. Az ünnepi beszédet Dr. Tóth Pál Péter tudományos kutató tartotta, akit személyes barátság fűzött a politikushoz és családjához.

Részlet az elhangzott ünnepi beszédből:

„1974 őszén ismertem meg személyesen. Kapcsolatunk az első pillanattól kezdve mély és baráti volt s maradt haláláig. Ebben találkozásunk kezdetén a közös szülőhely, Jászárokszállás nem elhanyagolható szerepet játszott. Bármikor, bármilyen kérdéssel fordultam hozzá, nem lehetett olyan elfoglaltsága, amit meg ne szakított volna kedvemért. Édesapjának, Donáth Lipót köztisztviselőnek álló ügyvédnek nem okozott gondot gyermekei taníttatása, s az önálló élet alapozásához szükséges anyagi javak biztosítása sem. Fia, Donáth Ferenc tehát nem a nyomor, nem a megaláztatottság, nem a számkivetettség, hanem saját szellemi fejlődése következtében – még joghallgató korában – kapcsolódott a kommunista mozgalomhoz. S a harmincas évek elején ezzel nem kevesebbet, mint polgári jólétének feladását, ügyvédi karrierjének kettőtörését vállalta. Szemléletének alakulását Jászárokszállás társadalma – az a falusi közösség, melyben az iparosok, a földnélküli nincstelének, a kubikosok, a közepes birtokú vagy a módosabb parasztbirtokkal rendelkezők érdekei egymásnak feszültek – szükségszerűen befolyásolta.

1945 előtt Donáth Ferenc neve a hazai népfrontmozgalommal kapcsolódott össze. A harmincas évek elején aktívan részt vett a tandíjreform mozgalomban, 1936 tavaszán ott volt Debrecenben a második diétán, majd egyik létrehozója s meghatározó személyisége volt a Márciusi Frontnak. Közreműködött a Nemzeti Parasztpárt megszervezésében, s a párt lapjának, a Szabad Szónak világpolitikai összefoglalóit is hétről hétre írta. 1940-ben letartóztatták, Alagra vitték, ahonnan néhány hét múlva beteg tudóval szabadult. 1942-től illegálisban élt, de továbbra is egyik aktív vezetője volt a nemzeti függetlenségért küzdő hazai ellenállási mozgalomnak. Részt vett az 1936-ban feloszlott KMP újjászervezésében, a Békepárt lét-

rehozásában, majd 1944 végén a MKP újbóli megalapításában. 1944 őszétől a Szabad Nép szerkesztői teendőit is ellátta.

1945 elején a földről szóló törvény kidolgozásában vett részt, s az Országos Földbirtokrendező Tanács elnökhelyettese lett, majd a földművelésügyi minisztérium államtitkárává nevezték ki. A kommunista párt Központi Vezetőségének tagjaként 1946-ban még vitatta a Gerő Ernő által megfogalmazott szövetkezeti programot. 1948-1951 között azonban már ő sem vitakozott. Ebben az időben az MDP Központi Vezetőség Titkárságának vezetője volt, aktívan részt vett a Rákosival fémjelzett politika kidolgozásában és megvalósításában. 1951. február 15-én következtet be letartóztatása. Mint a többi lefogott kommunista, ő sem szervezkedett Rákosi hatalma ellen. Múltja, addigi tevékenysége azonban elégséges vád volt a nép, és nemzetellenes politikát folytató hatalom számára. 15 évre ítélték. 1954 közepén rehabilitálták. A felajánlott pozíciók közül azonban semmit sem vállalt. Tudományos kutató lett.

Dr. Tóth Pál Péter

Nyugodt, higgadt, bölcs és világos gondolkodása, szuggesztív lény, szervezőkészsége ismét körébe vonzotta a jobbat akarókat. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy 1956. október 23-át követően Nagy Imre mellett állami és párti vonalon is fontos feladatot látott el. Ezek a napok az ő életében is döntő jelentőségűek voltak. Kezdetben még a régi keretek és struktúra között bízott, hitt a szocializmus megújulásában. Majd elveit nem feladva fontos szerepet játszott a forradalom eredményeinek elismertetésében, a pártrendszer felszámolásában, a Magyar Dolgozók Pártja megszűnésében, az új párt, az MSZMP megalakításában, a magyar semlegesség szükségességének felismerésében. 1956. november 4-én őt is a jugoszláv követségre hívták, majd elhurcolták Romániába, ahonnan hazai börtönbe 1957-ben került. Nagy Imre és elvtársai koncepciójában Donáth Ferenc másodrendű vádlottat 12 évre ítélték. A váci fegyházból 1960-ban amnesztiával szabadul.

A politikából kizorítva ismét tudományos kutató lett, s a korábbi börtönök után megkezdett kutatómunkáját folytatta. Agrárpolitikus volt, tudományos munkája is a földosztáshoz, a magyar mezőgazdaság történetéhez kapcsolódott. Ekkor írta meg a földosztás történetét. Számos tanulmányban, cikkben mutatott rá a gazdasági élet alapvető ellentmondására, s a szakemberek egyetértettek vele. Marxista maradt, azt a korábbi felfogását nem tagadta meg, hogy a párt által kikényszerített diktatúra az emberek jobb jövőjét szolgálja. Ahogy fiatalon a fasizmus ellen, a független és demokratikus Magyarország megteremtéséért szerveződő hazai erők elismert vezetőjévé vált, úgy gyűlt köréje, s tömörült

mögötte a hetvenes évek végétől a demokratikus ellenzék minden csoportja, mindazok, akik célul tűzték ki a megmerevedett struktúra átalakítását. Személye ugyanis kohéziót jelentett a fenti célkitűzést megvalósítani szándékozó személyek, csoportok számára. Nem volt olyan jelentős ellenzéki fellépés, tiltakozás (például a Charta '77 aláírói melletti kiállítás, a Bibó-émlékkönyv elkészítése, a monori találkozók stb.), hogy csak a legfontosabbakat említsem), melyben meghatározó szerepet ne játszott volna. Képletesen szólva az ő iskolájából került ki úgyszólván minden politikailag képes haladó erő. Jelentős szerepe volt a mind többszínűvé váló ellenzék összefogásában, együtt tartásában. Vezető szerepe egyértelmű volt. A hivatalos politika is őt tartotta a demokratikus ellenzék vezetőjének. Minderre azért is emlékeztek, mert napjaink felszabadult légkörében a demokratikus ellenzék – az MDF-től az SZDSZ-ig –, mintha megfélemedezett volna egykori mentoráról.

1983-tól kezdve mindinkább elhatalmasodott betegsége, a fehérvérűség. De a kórházban is dolgozott, irányított. Az orvosok, az ápolónők megdöbbenve nézték, hogy naponként 20-30 ember kereste meg betegszobájában.

A népét, hazáját önzetlenül szolgáló Donáth Ferenc a történelem által rákényszerített harcot soha nem adta fel.

Temetése a rögzült politikai rendszer s az azt megtestesítő hatalom elleni demonstrációvá vált. A Farkasréti temetőben régi és új barátai búcsúztatták. Már hullottak koporsójára a göröngyök, amikor a búcsúztatók egyike érces hangon mondta: „Minden magyar parasztnak itt kellene térdepelnie e sír körül!”

Dr. Tóth Pál Péter
Budapest

Dr. Donáth László és Bozóky Éva

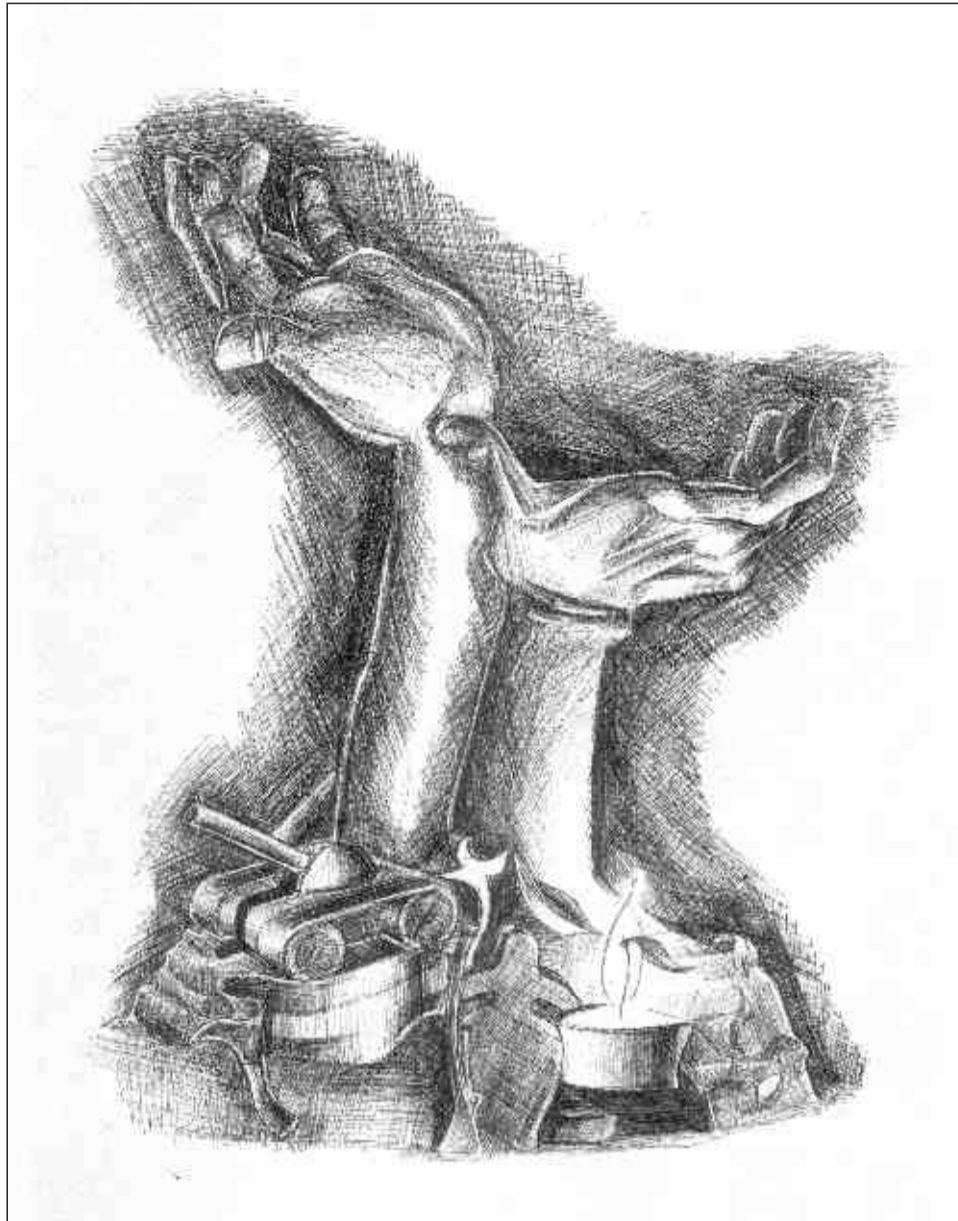
Túlélők

A Deák Ferenc Gimnázium és Közgazdasági Szakközépiskola az 1956-os forradalom 50. évfordulójára vers-illusztrációs pályázatot írt ki az iskola tanulói számára. A feladat Tollas Tibor **Túlélők** című versének fekete – fehérben történő illusztrálása volt.

A költemény a forradalom 30. évfordulójára íródott, így központi gondolata a múlt – jelen – jövő kapcsolatának feltárása, a közös történelmi emlékezet kiemelése. A legfőbb emberi érték, az emberélet elvesztésén túllép a vesztesek hangsúlyozott erkölcsi nagysága.

A pályázat meghirdetésekor azért esett választásunk a lenti versre, mert kíváncsiak voltunk, mennyire tudják a fiatalok megjeleníteni a sorok jelentéstartalmát, különösen a múlt és jelen kapcsolatát.

A pályamunkák értékeléséhez három szempontot választottunk. Legfontosabb irányelv volt, hogy az illusztráció a vers témáját, annak gondolatiságát mennyire tudja visszaadni, a szemlélőhöz közelebb hozni. A továbbiakban a vizuális nyelv eszközeinek alkalmazását, a technikai megvalósítást vizsgáltuk. A kettő közös érvényesítését is bíráltuk: mennyire sikeresen segíti a választott technika a téma kibontását.

I. helyezett: Verle Ilona

A pályaművek értékelésénél a zsűri egyhangúan első helyre sorolta Verle Ilona 12. A osztályos tanuló munkáját. A tollrajz első pillantásra kifejező, szoros kapcsolatot mutat a vers gondolatvilágával. Az illusztráció szimbolikája szemléletesen mutatja be a múlt harcaiból kinövő jövőt. A grafikai megvalósítás magas szintű technikai tudást takar.

„Képem egyszerre jeleníti meg a forradalom és az elnyomás borzalmaival és az emberi reményt. ... minden borzalmat legyőzve a két égnek emelt kar azt a reményt szimbolizálja, mely erőt ad a túléléshez.” /Verle Ilona/

Második helyezett lett Verle Ágnes 12. A osztályos tanuló tusrajza. Itt is megvalósul és szemléletesé válik a múlt – jelen – jövő kapcsolata: a forradalmat elszenvedett nemzedéket, az erkölcsileg túlélő hősokeket szimbolizálja a kereszt, az apa a jelen, a gyermek pedig a jövő generáció. A kép kontrasztos, jól vezeti tekintetünket, így bontakozik ki a vers témája. Az alakok mintha a környezetből nőnének ki, apa és fia mintha egy emlékoszlop ködébe burkolóznának.

„A két emberi alak (apa fiával) ... jelentik számomra a túlélést: ... mindig lesz valaki, aki a hősi halottakról megemlékezzék, és tettük emlékét továbbadja a következő generációnak.” /Verle Ágnes/

A harmadik helyezett, Bolye László 11. A osztályos tanuló rostiron és tus felhasználásával készített képe sajátos módon közelíti meg a vers tartalmát. Formanyelvéhez tartozik az apró, szaggatott, vibráló vonalak alkalmazása, amitől a kép megtelik feszültséggel. Itt is hangsúlyozódik a fekete – fehér kontraszt. Az illusztráció a szabadság szimbolikáját helyezi a középpontba.

Tollas Tibor

Túlélők

*Legyen csendes az álmuk,
mert nem haltak hiába.*

*– Letarolt erdő fáit –
úgy fekszenek vigyázzba’.*

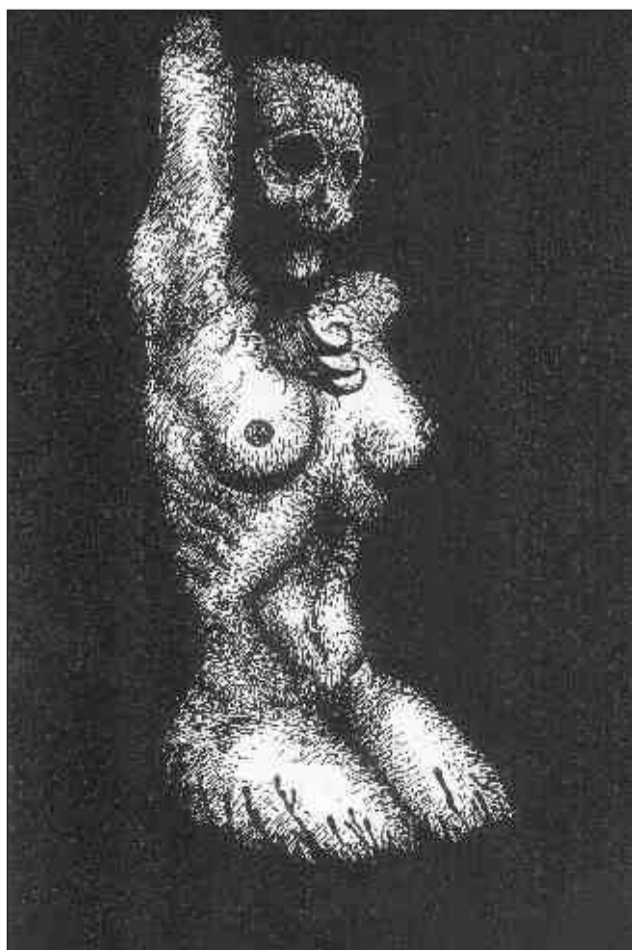
*Földtömte szájuk némán
kiált időtlen esküt.*

*Elvetett mag a rögben
a csontmeztelen testük.*

*Feldúlt sírjukon mécses,
október tűzvirága,
a holtak jogán kérdez
választ már mit se várva.*

*Múltunkat elrabolták,
a sivár jelen hallgat,
Ők éltek túl, – a holtak,
a győztes forradalmat.*

München, 1986. október

III. helyezett: Bolye László

II. helyezett: Verle Ágnes

Interjú Varga Gáborral, új köztéri szobrunk alkotójával

– *Hogyan került kapcsolatba a szobrászattal?*

– Találkoztam az utcán vele, de nem. A lényeg az, hogy festő akartam lenni, de a képzése messze volt (mezőtúri születésű vagyok). A szobrászattal Szolnok megyében a fazekasházban ismerkedtem meg. Ott találkoztam először az agyaggal, és azóta az agyag szerelmese vagyok. Tulajdonképpen innen indultam.

– *Más művészeti ágakban is kipróbálta már magát?*

– Igazából nem, vegyes technikát szoktam alkalmazni, de az agyagnál maradtam, és azt hiszem, hogy ez dominál mindenképp a főlött az eddigi munkásságom során.

– *Van valaki a környezetében, aki szintén művészetekkel foglalkozik?*

– A lányom igen, ő fotózik rendszeresen. De nem is baj, ha nincs más, mert én sokkal egészségesebbnek tartom, ha önállóan alkot valaki, bár segítség kell hozzá valamilyen szinten. Azonban két dudás nem fér meg egy csárdában. Lehet, hogy máshol igen, de nálunk nem.

– *Mi ösztönözte arra, hogy városunknak készítsen szobrot?*

– Ez egy hosszú folyamat. Annak idején, amikor az Időkapu elkészült, nagyon jó kapcsolat alakult ki. Én úgy gondolom, hogy az alkotást elfogadta a város lakossága. Nyilván van, akinek más véleménye van, de azt hiszem, a többség megszerette az Időkaput, amit készíttettem. Egyértelműen jó kapcsolat alakult ki: beszélgettünk nemcsak az Időkapuról, hanem a város életéről is a polgármesterrel és a képviselőkkel. Úgy gondoltuk, hogy lehetne próbálkozni, folytatni ezt az irányvonalat. Tulajdonképpen felkérésre, ugyanakkor pályázati úton kaptam ezt a megbízást az '56-os emlékmű megépítésére.

– *Más városokban is készített már emlékműveket?*

– Ó, hát nagyon sok helyen, igen. Szolnok megyében Árokszállás mellett lehet a megye és a Tisza-vidék egyéb helyeit is sorolni: Szolnok, Jászsalszentgyörgy (ott több is van), Jánosida, Kétpó, Tiszatenyő, Tiszapüspöki... most hirtelen nem is jut eszembe. Emlélt Heves megyében, Budapesten, Fóton, Szentendrén, Sopronban, Dombóváron, nem is tudom mindet így hirtelen fejből felsorolni.

– *Mennyire kell megfelelnie a megrendelőnek köztéri szobor esetében?*

– Ez egy jó kérdés! Úgy működik ez a dolog, hogy nyilván a megrendelő szeretne valamit, tehát van egy feladat: legyen történelmi figura, esemény vagy pusztán csak egy térplasztika egy üres térben elhelyezve. Az már önmagában óriási felelősség, hogy az adott helyen mit állítok ki: a történelmi eseményhez vagy aktuális témához kell konstruálni valamit, ami illeszkedjen térben, ugyanakkor üzenjen is valamit, és megállja a helyét is. Tehát nagyon-nagyon sokrétű probléma egy idegen környezetbe valamilyen alkotásnak a behelyezése. Emellett a megrendelő megfogalmaz egyfajta elvárást természetesen, és ehhez igazodva aztán szabad kezét kap az ember. A témán belül lehet gondolkodni. Ezután van egy szakmai zsűri, akik elbírálják. Az elbírálás szakmai részében javaslatot tesznek a megrendelő felé (pl.: ez tetszik, ezt javasoljuk, elfogadjuk stb.), de jogában áll a megrendelőnek, hogyha ez nem tetszik, elutasítja annak ellenére, hogy megállja a helyét szakmai téren. Elég hosszasan

berárgatott az utcáról, hogy legyen csöndben, mert nyilván féltett. Ez az egy emlékem van erről.

– *Milyen gondolat alapján tervezte meg a szobrot? Mit szeretne hangsúlyozni vele?*

– Borzasztó nehéz az '56-os forradalom gondolatiságát olyan értelemben is megfogalmazni, hogy aki átélte, hogyan élte át, milyen élményei vannak. Nagyon friss még az élmény. 50 év egy szösszenet a történelemben, egy pillanat (vagy annak is tört része). Mivel nagyon-nagyon közel van sok ember számára, tehát rengeteg olyan rejtett, és nem ismert részlet is van ebben, amiről nem tudunk. Ez az egyik dolog. A másik, hogy a jelentősége óriási volt, nyilvánvaló, hogy egy világbirodalommal szemben egy kis ország a nemtetszését nyilvánította ki (finoman kifejezve). Ez a dolog elindított egy lavinát, ami megmutatta az egész demokratikus nyugati világ felé, hogy ezzel semmi nincs rendben. Ezt nagyon sokáig elhallgatták. Nagyon sokat gondolkodtam azon, hogy az alkotás figurális legyen,

Az 1956-os emlékmű alapjait fényképezte Nagy Éva (XII. A)

mondtam ezt el, de azt hiszem, hogy így zajlanak le a dolgok általában.

– *Van valamilyen személyes kötődése vagy élménye az 1956-os forradalommal kapcsolatban?*

– Én akkor még nagyon picike voltam, óvodás, és akkor Mezőtúron laktam. Annyira emlékszem az egészről, hogy óvodából jöttem haza, és énekeltem a magyar zászlót lobogtatva, hogy „Éljen a magyar szabadság, éljen a magyar hazza!” Közben a főutcán a „millió” tankra emlékszem. Azt nem tudom már, hogy milyen nyelven beszéltek, de feltehetőleg oroszok voltak, mert akkor kezdtek megszállni az országot. Valószínű tehát, hogy a „kedves szovjet barátaink” voltak, akik ideiglenesen, azután sokáig itt állomásoztak, mint utóbb kiderült. Édesanyám

vagy ne legyen figurális. A figurális már nagyon sokszor megoldott (pl.: pesti srác, hisz Budapesten voltak a legnagyobb harcok). Úgy gondoltam, hogy október 23-tól kettő hét, azon belül is igazából egy hét csupán egy világnak a történelemben. Ekkor jutott eszembe a szivárvány és az is, hogy ez egy gyönyörű, fantasztikus szép fényjelenség, természeti jelenség. Ez adta nekem az alapötletet: ez a forradalom is egy szivárvány volt ennek a népnek az életében. Egy olyan vágy, egy olyan tünemény, amit megpróbált véghezvinni, ami megszakadt, tehát nem teljesíthetett ki. Úgy gondoltam, hogy ezt próbálom megvalósítani.

– *Köszönjük szépen a riportot!*

Hegede Dorina és
Malya Kinga
12. A

Ragyogás

Október 23. nemzeti ünnep. Egy ország ünnepe. 1956. október 23-a távoli és közeli is egyben. A nap cselekvő részesei közül sokan itt vannak még közöttünk. Apák, anyák, nagyapák, nagyanők. Talán ebből is ered, hogy október 23-a ünneplését az előző években tévovás, egyfajta zavar lengte körül. Mintha nem tudnánk, hogyan ünnepeljünk.

Október 23. Ma piros betűs ünnep. 1956 „a világot lázba hozó események egyike”. Mi is történt ezen a napon?

Az ifjúság tüntetésre készült. A szovjet vezetők Gerő Ernő, és nem Nagy Imre kezébe adták a hatalmat. Ez tovább fokozta az elégedetlenséget, és cselekvésre ösztönözte a fiatalokat. Az egyetemisták követeléseket állítottak össze. A pesti ifjúság elhatározta, hogy október 23-án tömegtüntetést rendez követeléseik érvényesítése érdekében.

Tizenöt órákor megkezdődött a tüntetés előbb a Petőfi-szobornál, majd a Bem téren. Közben a hangulat egyre forrósodott, kezdtek kivágni a magyar zászlókból a sztálinista címet.

Este a parlament előtt már százezres tömeg követeli Nagy Imrét vezetőnek, aki késő este megérkezik, és beszédet mond. Az ország nemzeti önállóságot akar. Megkezdődik a szovjet szimbólumok: vörös zászlók, vörös csillagok eltávolítása. Ledöntik a zsarnokság jelképét: a Sztálin-szobrot.

Az 1956-os év slágere a *Bárhogy lesz, úgy lesz*. Október 23-án azonban az egyetemi ifjúság és a hozzá csatlakozó tömeg azt mondta: ne legyen akárhogy! Elég volt a megalázottságból, a félelemből és kiszolgáltatottságból, az éjszakai elhurcolásokból és a rögtönítélő népbírósi perekből.

A forradalom másnap

szabadságharcra változott. Nagy Imre október 24-én miniszterelnök lett. A köztársaság azonban nem sokáig állhatott fenn. A szovjet főparancsnokság minden magyar egységre, ellenállási górcra túlerőt összpontosított, törbe csalta a magyar katonai vezetőket. Az ellenállás összeomlott.

Ötven éve történt. Már több generáció is felnőtt azóta. A gyerekekből nagyapák, nagymamák lettek, akik elmesélik a gyerekeiknek, unokáiknak azt a különleges 23-át. Azt a napot, amikor a sötét fellegek egy időre eltűntek az ország fölül. Mert nemcsak a harcról, a forradalomról szól ez a nap, hanem az emberi sokrétűségről is: a bátorságról, az odaadásról, a kitartásról. Reméljük, mi, az utódok is méltók leszünk ezeknek az értékeknek a továbbvitelére.

Juhász Dorottya
10. A

Az árnyékból a fény felé

2006. október 23-án az '56-os forradalom 50. évfordulójára emlékezzünk. A forradalom története a mai napig nem tisztázott. Sokáig ellenforradalomként emlegették, csak '89-től, a rendszerváltástól számították forradalomnak.

A mai szabadságunkat az '56-os hősöknek köszönhetjük. Ahogy '56-ban ellentmondott a nép a kormánynak, az önkényuralomnak, úgy '89-ben is elérte a rendszerváltást.

Mai szemmel el sem tudjuk képzelni, milyen lehetett a forradalom és az azt megelőző időszak, csak azok érzik igazán a szabadságot, akik átéltek a történeteket. Az em-

berek nem gondolkodhattak szabadon, nem mondhatták ki azt, amit akartak, és nem bízhattak senkiben, mert nem lehetett tudni, hogy melyik barátjukról vagy rokonukról derül ki, hogy besúgó.

Az ember nem is tudja igazán, mi az a szabadság, amíg nem élt elnyomásban. Ma már természetes a sajtó-, vallás- és szólásszabadság, akkor azonban az emberek állandó rettegetésben éltek.

A forradalom után visszaállt a rendszer, és hatalomra került a Kádár-kormány. Megtorolta az októberi ellenállást, mégis Kádár Rákosi helyett nem azt mondta, hogy „Aki nincs velünk, az ellenünk van!”, hanem „Aki

nincs ellenünk, az velünk van.” Ritkábban jött a fekete kocsis, és ha kicsit is, de megváltozott a dolgok menete. Az emberi áldozatok száma azonban hatalmas volt, rengeteg fiatal halt meg a rövid ideig tartó harc alatt, és sok embert végeztetett ki Kádár János a forradalom leverése után.

Ma már az öt kontinens 75 országában emlékeznek az '56-os eseményekre. A forradalomra minden magyar ember büszkén emlékszik vissza, de ez az 50 év még sokak számára nem volt elegendő az események feloldozására.

Malya Kinga
12. A

Őszi délután

Ötven évvel ezelőtt, 1956 őszén Magyarország a világ figyelmének középpontjába került. A forradalom legfontosabb színtere természetesen a főváros volt, a szabadságharcból azonban a falvak lakossága is kivette a részét. Gyerek és felnőtt, férfi és nő egyaránt tett a változásokért.

Megdöbbenő és ugyanakkor szívszorító tudni azt, hogy nagyszülei kisiskolásként éltek át a forradalmat. Hihetetlen, micsoda elszántsággal vettek részt a történetekben gyerekként. Akkori bátorságukról tanúbizonyságot tesz, hogy manapság, 50 évvel később is az átélés hitelével és hevületével beszélnek el a történeteket.

Egy nyugodt őszi délutánon nagyszülei emlékei rohamosan törnek elő, és arcuk tükrözi az akkori borzalma-

kat. Elbeszélésük segítségével én is közelebb kerülök az '56-os forradalomhoz. Rezenéstelen arccal hallgatom őket, és szinte magamba szívom szavaikat, amelyek nem a főváros, hanem a falvak eseményeiről szólnak.

A kistelepülések forradalma október 23-a után néhány nappal kezdődött. Adig diákok, vasutasok hozták a hírt vidékre. Ezek az információk a feszült várakozás napjait tették mozgalmassá. Azokban a napokban elképzelhetetlen volt, hogy a szovjet páncélosokkal szemben eredményesen tudnak védekezni a szinte fegyvertelen szabadságharcosok, de a csoda megtörtént: a szovjet csapatok első támadása nem tudta eltaposni a forradalmat.

Szinte magam előtt látom az eseményeket, amiket hal-

lok. Sok mindent megtudok tőlük a szabadságharcról. Tudomást szerzek arról, hogy emberek ezrei szavalták együtt a Nemzeti dalt, énekeltek a Himnuszot, bejárták a települések utcáit, leverték a közintézmények népköztársasági címeres tábláit és vörös csillagait, kidobálták és összetépték, elégették a vörös zászlókat.

Hátborzongató hallgatni ezeket a történeteket. Szinte kérdeznem sem merek, hiszen láthatóan nagyon belemerültek nagyszülei az emlékezésbe, de ennek ellenére tudom, hogy soha nem fogom elfelejteni ezt a délutánt, melyen betekintést nyerhettem a magyarországi egyszerű emberek és szerettem múltjába.

Tóth-Gulyás Melinda
12. A

1956. október 23-án a Szolnok Megyei Néplap értelmiségi gyűlésről számol be Jászapátin. Az elhangzott kritikák megegyeznek az országos hangokkal.

Értelmiségi gyűlés Jászapátin

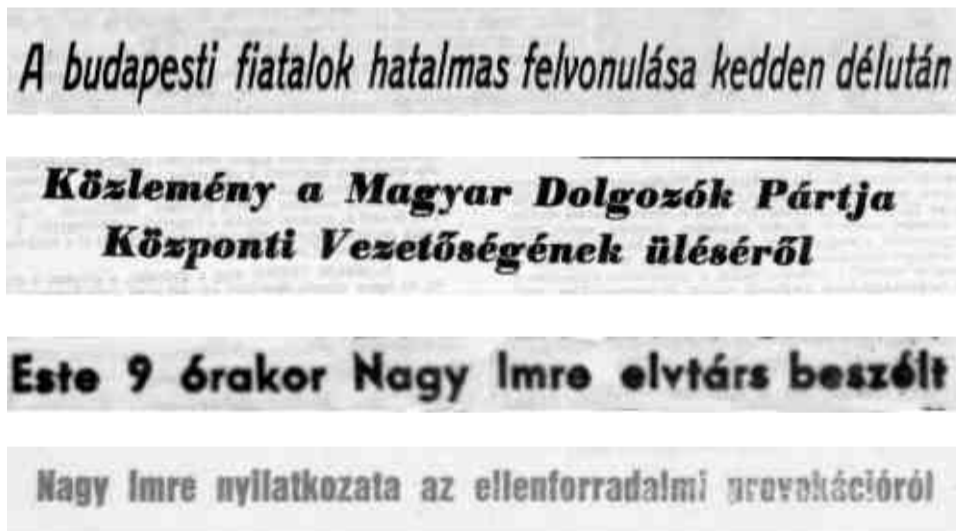
„... a jászapáti gimnáziumban a járás értelmiségi dolgozói gyűltek össze, hogy megvitassák közös problémáikat. Ma már természetesnek vesszük, hogy az ilyen viták nagy érdeklődés mellett zajlanak, érdeklődésben Jászapátin sem volt hiány...Kökény Istvánt, a járási pártbizottság első titkárát kérték meg a bevezető előadásra.

Az előadó beszámolt arról, hogy nem egy igazságtalanul mellőzött, a pártból kizárt, munkahelyéről elbocsájtott értelmiségi ügyét felülvizsgálták és rehabilitálták. Ez a tevékenység tovább folyik, mert megítélése szerint a határozat végrehajtásának még csak a kezdetén tartunk.

Kökény elvtárs bevezetőjét számos hozzászólás követte...A pedagógusok arról beszéltek, milyen bürokratikus és anyagi nehézségek akadályozzák a nevelői munkát. ... Dr. Magócs Imre bíró említést tett azokról a törvénysértésekről, amelyek a jászapáti járásban is előfordultak, különösen a lakóházak államosítása idején. ... Kérték az ankét résztvevői, hogy az egyes életpontokhoz tartozó részfizetés útján történő vásárlásra nagyobb lehetőséget biztosítson az állam. ... Az egyik állami gazdaság agronómusa az állami gazdaságok túlzott bürokráciájáról szólt. Elmondta, hogy az ő munkáját 14-15 különféle szerv, testület ellenőrzi...

Az ankétot résztvevő és felszólalt Tóth Imre, a Megyei Párt VB agit. prop. osztály vezetője. ... Beszélt a funkcionáriusok problémáiról. Elmondta, hogy azok sem tudnak már holnapra szakítani minden hibával. Bár őszinte törekvésük, hogy a hibákat minél előbb megszüntessék, de az ő számukra is szükséges a bizalom....”

A másnapi szám már főképpen a budapesti eseményekről tudósít:

A fővárosi események ismertetése mellett ismerteti a lap a szolnoki diákok követeléseit is:

„A Szabad Ifjúság október 23-i számában „Az Építőipari és Közlekedési Egyetem gyűlése” cím alatt megjelent 10 pontjával a szolnoki Közlekedési Üzemélnöki Kar ifjúsági naggyűlése egyetért.

...kiegészítésül a szolnokiak a következőket kérik:

1. Kormányunk hozza nyilvánosságra az országunk más országhoz fűződő gazdasági, politikai és egyéb vonatkozású okmányokat.
2. Karunk ifjúsága kivált a DISZ-ből és csatlakozik a MEFESZ-hez.
3. Azokat az oktatási, szociális és kulturális kérdéseket, melyek a naggyűlésen felmerültek, a kar MEFESZ bizottsága, valamint az egyetem vezetői a hét végéig állítják össze és jelen határozat mellékleteként juttassák el az összeülő Ifjúsági Parlament, felsőbb szervek, valamint a Kar hallgatóihoz.
4. Karunk ifjúsága elítél minden olyan törekvést, mely a dolgozó nép egészséges követeléseit, a szocializmus felépítésének vágyát, az elkövetett hibák kijavítására irányuló igyekezetét arra akarják kilyasztani, hogy a szocializmus építésével ellentétes célokat valósítsanak meg....”

A következő napokban a Szolnok Megyei Néplap is átalakul:

A lap október 28-án beszámol arról, hogy a jászberényi üzemekben is munkástanácsokat választanak:

Vidékről jelentik

„Az elmúlt hét tragikus eseményei nem zavarták meg a Jászberényi Aprítógépgyár dolgozóinak hangulatát annyira, hogy ez nagyban a termelés rovására ment volna. Az emberek minden nap elfoglalták munkahelyüket és dolgoztak. Csak azokra az időkre állt meg az üzem, mikor a rádió fontos közleményeket sugárzott. ...

Tegnap reggel az üzem munkásai összegyűltek és megválasztották a Munkástanácsukat, melynek vezetője Kolb László, az üzem főmérnöke lett. Ezen a napon csak délután fél egyig termeltek. A második és harmadik műszak elmaradt, mivel délután a Munkástanács ülésezett. Megtárgyalták a legfontosabb tennivalókat, s felkészültek, hogy hétfőn reggel ismét teljes pontossággal, rendben kezdjék meg a termelést.”

„Az elmúlt nap reggelen a Jászberényi Fémnyomó és Lemezárugyár dolgozói is megválasztották Munkástanácsukat, melynek 25 tagja van. A választás után a dolgozók többsége tüntető felvonulásra ment a városba. A nap 24 órájában lényegesen kevesebbet foglalkoztak a termelő munkával, mint az előző napokban. A megválasztott 25 tagú Munkástanács hétfőn ül össze, hogy megtárgyalja a feladatokat.”

Szintén október 28-án megalakul Jászberényben a Munkás-Paraszti és Katonai Forradalmi Tanács, amely Határozatában a következő célokat fogalmazza meg:

1. A polgári rend fenntartása, a személyi és vagyonbiztonság biztosítása
2. A város és járás közigyeinek az irányítása
3. A város gazdasági tevékenységének az irányítása.

November első napjaiban megyénkben is legfőbb törekvés a rend és a béke fenntartása, a nyugodt hétköznapok biztosítása. A plakátok és újságcikkek egyaránt erről tanúskodnak.

„A forradalmi munkás-, paraszt- és katonatanács megválasztása után azonnal munkához kezdett. A tanács vezetésével néphadseregünk egyik katonáját, Somogyi tizedest bízta meg.

A városban a tegnapi lezajlott tüntetéstől eltekintve, amely békésen zajlott, a legtöbbször rend és nyugalom tapasztalható. A jászberényiek értik, hogy a forradalmi tanács az ő követeléseiket tette magáévá, és ezért bíznak benne. A forradalmi tanács máris több fontos intézkedést hozott: így elhatározta, hogy 400 kg kenyert küld azonnal a fővárosban, hogy ezzel is elősegítse Budapest békéjét és nyugalmát.”

JÁSZTELEK

„Hétfőn – csatlakozva a jászberényi városi forradalmi tanács kezdeményezéséhez – Jásztelken is megkezdődött a gyűjtés Budapest lakosságának. Az Alkotmány Tsz 5 borjút, a Tölbuchin Tsz 8 mázsá burgonyát, káposztát, zöldségfélét adott. A lakosság is különböző élelmiszereket ad össze, melyet még a hétfői napon útnak indítanak Budapest felé.”

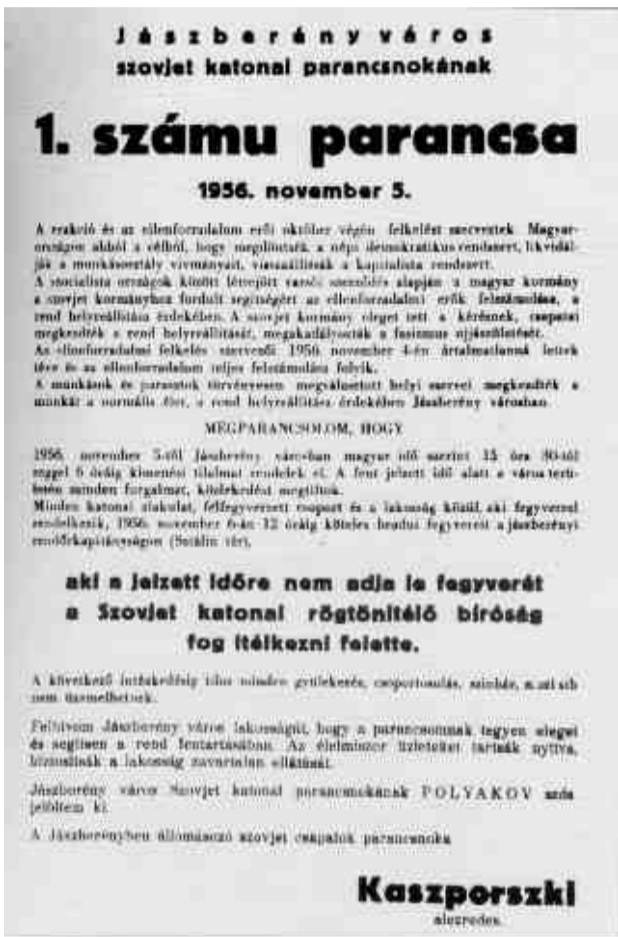
Alakulnak a pártok a megyében Jászapáti

„Jászapátiban megkezdte működését a Független Kisgazda Párt és a Nemzeti Parasztpárt. Vezetői azok közül kerültek ki, akik már 1945-46-ban is ezekben a pártokban dolgoztak, harcoltak. A Szociáldemokrata Párt szervezése folyamatban van.”

Ezzel párhuzamosan azonban folyt a felkészülés a fegyveres küzdelemre is. A Járási és Városi Nemzeti Forradalmi Bizottság és a Jászberényi Forradalmi Ifjúsági Szövetség plakátja egyaránt fegyverbe szólít.

November 4-én hajnalban a szolnoki rádió sugározza Kádár János beszédét a Nagy Imre-kormányt megdöntő Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány megalakulásáról. Az átalakult A Nép Lapja a következő napon közli Kádár felhívását:

Ugyanezen a napon megjelenik Jászberény város szovjet katonai parancsnokának egyes számú hadparancsa, melyben kijárási és gyülekezési tilalmat rendel el, s a lakosságnál található fegyverek leadására szólít fel.

S egy további hír az újságból:

Szolnok megyei HÍREK

„Szolnok megye több járásában, városában máris megalakultak a Magyar Szocialista Munkáspárt elnökségei.”

November 6-tól ismét megváltozott a megyei lap:

Átalakul a stílus is. Kádár János szolnoki útjáról pl. így számol be a lap:

ESTI BESZÉLGETÉS

„Kádár János elvtárs az újonnan megalakult munkás-paraszt forradalmi kormány miniszterelnöke november 4-én felkereste Szolnok város és a megye több vezetőjét, hogy tájékoztassa őket az időszerű kérdésekről és a politikai helyzetről. A tájékoztató ... rendkívül közvetlen, barátságos hangulatú volt. Érdeklődött a megyei eseményekről. Majd elemezte a budapesti és az országos felkelés körülményeit, tanulságait. ...”

A következő napokban megkezdődik a régi rend helyreállítása. Erről tanúskodnak az alábbi plakátok is: a termelősövetkezetek újjászervezéséről,

Minderről A Nép Lapja így ír november 2-án:

GYÁSZ ÉS ÖRÖM

„Milyen sokáig hittük, hogy a kettő összeférhetetlen, hogy az emberi szív vagy gyászol vagy örül.

A véres és dicsőséges napok sora megmutatta, hogy lehetséges ez is: egyszerre gyászolni, sírni és örülni. Ezt teszi ma a nemzet, s minden hűséges fia. A gyász és az öröm piros-féher-zöldbe, és feketébe öltöztette a városokat és falvakat. Magyarország ma, 1956 őszén: lobogó zászlók és lobogó szívek országa. ... Legyünk hűségesek ezekhez a bennünk és felettünk lobogó szívekhez: akkor hősi halált halt testvéreinkhez, önmagunkhoz igaz ügyünkhez leszünk hűségesek.”

karhatalmi század szervezéséről.

Katona Csaba

Katona Gábor ügyvéd és az 1956. évi forradalom jászárokszállási eseményei

Magyarország ebben az évben ünnepli az 1956. évi forradalom ötvenedik évfordulóját. Pontosabban: idén emlékezik meg róla, hiszen egy elbukott (levett) forradalom vette kezdetét 1956. október 23-án. Ahogy az ország területén mindenhol, sőt nem egy helyszínen a határon túli magyarság körében, úgy Jászárokszálláson is kevéssel a budapesti kezdetek után kibontakoztak a helyi események.

Az alábbiakban ezeknek egyetlen epizódját próbálom meg feltárni azzal a céllal, hogy ennek segítségével éreztessem, hogyan, miként formáltak, befolyásolták az egyes emberek sorsát a forradalmi események, illetve még inkább az azt követő megtorlás. Konkrétan az 1952-ben Jászárokszállásra kitélepített esztergomi ügyvéd, Dr. Katona Gábor (részletes életrajzát lásd alább) 1956. évi jászárokszállási tevékenységét, illetve ezt követő meghurcolását veszem vizsgálat alá.

A „főszereplőn” kívül mindenki másnak, aki szerepet játszott az 1956. évi jászárokszállási eseményekben, illetve a Katona Gáborral kapcsolatos fegyelmi és bírósági stb. eljárásokban, a nevét monogrammal közlöm. Ennek oka részben az, hogy szeretném tiszteltben tartani az illetők személyiségi jogait. Másrészt nem jogi, hanem emberi kérdés, hogy az események viszonylagos időbeli közelsége miatt sokak (az események még élő szereplői, leszármazottak) érzékenységét bántathatják a megidézett tények. Harmadrészt: történelmi szemmel nézve nem a konkrét személyek, hanem a jelenség, a történések, a hatalom mechanizmusa, a megtorló gépezet működése bír jelentőséggel. Ugyanakkor szeretném leszögezni: az, hogy a történet „szereplőit” az anonimitás rejti, nem jelenti azt, hogy cselekedeteik, szerepük, tevékenységük azonos erkölcsi megítélés alá esne. Akad olyan, aki áldozat és olyan, aki végrehajtó. Itt szeretném előre jelezni azt is, hogy az alábbiakban közöltekre nem illenek az olyasféle jelzők, mint a pl. a hősiesség, nagyszerű stb. A patetikus megközelítés nem történelmi feladat, a fölösleges minősítések sokasága épp a szakmai felkészültséget és elfogulatlanságot kérdőjelezi meg. Nem heroikus, hanem sokkal inkább egy szomorú történet részletei következnek, a hangsúlyt nem a forradalom eseményeire helyezve, hanem a hosszan, esetenként évtizedeken át ható következményekre.

Katona Gábor ügyvéd 1956. október 1-jén kapott értesítést a Szolnoki Ügyvédi Kamara elnökétől arról, hogy aznap joghatálylally beosztották a Jászberényi Ügyvédi Munkaközösség jászárokszállási kirendeltségébe, amely e naptól önálló munkaközösséggé működött. Az elnök arról is tájékoztatta őt, hogy jelentkezzen a munkaközösség vezetőjénél, L. K.-nál.¹ Ez meg is történt, de Katona Gábor ebbéli tevékenysége nem bizonyult tartósnak, ugyanis – bizonyos mértékig – részese lett az 1956. évi forradalomnak.

Saját bevallása szerint – és ezt a véleményét később, a rendszerváltás után is fenntartotta, pedig könnyedén magára ölthette volna a hős forradalmár köntösét –, forradalmi tevékenysége csekélységekben merült ki: a tömeget arról igyekezett meggyőzni, hogy a megbukni vélt sztálinista rendszer helyi (nem épp közszereplőnek örvendő) vezetőit törvényes úton vonják felelősségre, illetve karszalagokat festett lelkesítő feliratokkal, továbbá egy ízben elutazott Budapestre, ami számára, kitélepítettként, tiltott volt. Az események leírását nem kívánom boncolgatni, Katona Gábor emlékiratainak vonatkozó része írásban megjelent.²

1956 novemberének elején a forradalom ügye elbukott, ezzel párhuzamosan megindultak a felelősségre vonások: e tragikus eseményeknek volt a legismertebb része Nagy Imre miniszterelnök és mártírtársai kivégzése. Szolnok megye területén, így Árokszálláson sem történt ez másképp, pedig az első jelentések komoly atrocitásokról nem tudósítanak. Így pl. a Magyar Dolgozók Pártjának pártügyeletére 1956. október 27-én futott be az a jelentés, amely azt is tartalmazta, hogy Jászárokszállásról elmenekült a tanácselnök.³ Valamivel később arról érkezett hír, hogy a megye területén 25-30 községben leváltották a párttitkárokat, tanácselnököket, de „hagynak elvonulást estig a vezetőknél.”⁴ Egy későbbi jelentés – október 28-i – felsorolja azokat a községeket, ahol „a funkcionáriusokat likvidálni akarják”, de Árokszállás nincs közöttük.⁵

Katona Gábor 1957. február 13-án letartóztatták. Ezt megelőzően a Szolnoki Ügyvédi Munkaközösség fegyelmit indított ellene „az ellenforradalom alatt tanúsított magatartásának tisztázása végett”,⁶ de ezen a napon megfosztották szabadságától, fizikailag súlyosan bántalmazták, Jászberénybe, majd Szolnokra vitték, ahol a népi demokratikus államrend elleni izgatás vádjával perbe fogták. Ez azzal ért véget, hogy 1957. május 21-én az eljárást megszüntették és Katonát szabadlábra helyezték,⁷ és már május 22-én kezdeményezte a per miatt őt ügyvédi működésében felfüggesztő Szolnoki Ügyvédi Kamaránál ennek megszüntetését,⁸ amit el is ért, de fegyelmi ügye továbbra is folyamatban volt.

Emellett minden eszközt igyekezett megragadni arra, hogy távozhasson Árokszállásról. Fennmaradt egy levéltervezet, amiben – hivatkozva 1937 óta folytatott praxisára – tájékoztatást kért ügyvédi munkaközösségektől: van-e elvi akadálya, hogy felvételét kérje adott munkaközösségbe? A levél így kezdődött: „A magam, valamint fiam egészségügyi állapot és utóbbinak középiskolai tanulmányai” helyben való végezhetése végett városba szeretnék kerülni, miért is szeretném kérni munkaközösségükbe való felvételemet. Miután jelenleg itteni ingatlanunk eladása folyamatban van s cca ez év nyarán vagy őszén tudnék ott házat vásárolni a kezdeti időszakban megélhetésemet a még itt folyó ügyeim fedeznék s így terhet nem jelentenék a közösségnek.”¹⁰

Próbálkozásait 1958 elején azzal kezdte, hogy régebbi ismerőseitől tájékoztatást kért más munkaközösségekről, vajon lenne-e esélye, hogy elfogadják jelentkezését? A baráti közbenjárások eredménytelenek bizonyultak. Így volt osztálytársa, a Siófokon élő Cs. B. főorvos az alábbiakat írta: „Siófokon 6 ügyvéd van. Én a levelet átadtam a vezetőnek, de semmi jóval nem kecsegtetett. Azt mondta, válaszol Neked, de nem fog a dolog menni.”¹¹ Így is történt: a siófoki ügyvédi munkaközösség február 7-én arról döntött, hogy a kérelemnek nem tud eleget tenni,¹² amiről a kérelmezőt levélben értesítették.¹³

A teljesség igénye nélkül emlitem, hogy elutasító levél érkezett 1958. január 13-án a tatai,¹⁴ február 11-én a dunavecsei,¹⁵ március 3-án a miskolci¹⁶ ügyvédi munkaközösségtől. A legfájdóbb Katona számára szülővárosa, Esztergom ügyvédi munkaközösségének elutasítása volt. Érdeemes idézni az onnan érkező választ: „Közösség döntése: meghív személyes tárgyalásokra az érdekedet nem szolgáló felvételed megbeszélésére.”¹⁷ Katona ekkor értesítette a munkaközösség tagját, személyes jó barátját, E. K.-t, aki tájékoztatta

„esélyeiről”, hogy nem fog megjelenni a megbeszélésen: „Amikor pedig elmondtad, hogy miképpen állnak a dolgok végleg elment a kedvem, hogy tovább beszélgessek bárkivel is az ügyről. [...] Azok után [...], amiket elmeséltél, persze szeretném elkerülni hogy Kartársainkat ismét egy ilyen „nehéz” döntés el állítsam. [...] Köszönöm [...], hogy írtál s hogy leplezetlenül elmondtad a körülményeket, amivel megkíméltél egy esetleg nagyon kínos és fájdalmas beszélgetéstől a többiekkel.”¹⁸ E. K. újabb levele egyértelművé tette, hogy mire számíthat: „Ettől függetlenül kérésed felett sokat vitáztunk, a többi Koléga is belátja, hogy kérésed jogos, de az az álláspont alakult ki, hogy felvételed – még ha formai is lenne – veszélyezteti a többi helyzetét. [...] Én csak azt tudom ígérni Néked hogy hajtom a dolgot és ha nem akarsz eljönni előbb-utóbb, összehozom a taggyűlést de annak határozata, – ha nem is egyhangulag – de elutasító lesz.”¹⁹ Katona több más ügyvédi munkaközösségnél is próbálkozott, de tervei dugába dőltek.

A Katona Gábor a távozásra sarkalló óvatosság nem volt alaptalan. Az ügyvédet a felmentő ítélet ellenére 1958 nyarán ismételen feljelentették 1956 októberi tevékenysége miatt, ugyanazzal a váddal, amivel kapcsolatban egyszer már megszüntették ellene az eljárást: a népi demokratikus államrend elleni izgatás vádjával. Július 15-én értesítette kartársa, S. J., hogy őt rendelték ki védőjéül, és hogy a tárgyalást július 23-ára tűzték ki.²⁰ A Szolnoki Ügyvédi Kamara már másnap határozatot hozott arról, hogy felfüggeszti a Katona ellen folyó fegyelmit az újabb per jogerős eredményéig, ugyanakkor Katonát ismételen eltiltja az ügyvédi gyakorlattól a fegyelmi eljárás végéig.²¹ Ezzel az egyébként családost (felesége, kiskorú fia volt) vádlott elesett jövődalmától.

Katona természetesen igyekezett megvédeni magát. Fellebbezéssel élt, kérelmezte a felfüggesztés eltörlését, hivatkozva arra, hogy olyan váddal perelték be, amellyel kapcsolatban egyszer már felmentő ítélet született.²² Tisztában volt vele, hogy mennyire csekély esélye van, hiszen valószínűsíthető volt, hogy koncepció húzódik meg az ellene folyó újabb eljárások mögött, azt azonban nem sejtette, hogy sorsa a bírósági eljárás lezárulása előtt eldőlt. S. M., az Igazságügyi Minisztérium kiküldöttje augusztus 31-én hozott határozatot arról, hogy a Szolnok Megyei Ügyvédi Kamaránál vezetett ügyvédi névjegyzékből törli Katona Gábor, hivatkozva arra, hogy a megye területéért illetékes ügyvédi felülvizsgáló bizottság augusztus 28-án kelt átiratában Katonát kamarai tagságában nem erősítette meg.²³ Ez azt jelentette, hogy Katona ügyvédként nem működhetett tovább.

Az ellene folyó per elveszítette jelentőségét. 1958. szeptember 22-ére még beidézték mint vádlottat,²⁴ majd október 27-ére újra.²⁵ Ez a tárgyalás elmaradt, helyette november 10-ét tűzték ki.²⁶ Az ítélet 1958. november 17-én született meg. A bíróság a vádlottat, mivel az ellene szóló vallomások ellentmondással terheltek voltak, illetve elfogult személyektől származtak, több tanú nem erősítette meg a Katona ellen felhozottakat, „az emelt vád és következményei alól kellő, megnyugtató bebizonyítottság hiányában [...] felmentette.”²⁷

Összegezve: egyazon vádponttal kétszer fogták büntetőperbe Katona Gábor, mindkét esetben elejtették a vádat, ennek

ellenére nem folytathatta tovább ügyvédi tevékenységét. Az 1956. évi megtorlások egyik jellemző példájául szolgál az ügyvéd esete, amelyben – ha nem is teljes bizonyossággal, de erőteljesen – kitapintható a koncepció, az ti., hogy lehetetlenné tegyék Árokszálláson. Katona még a perbe fogás ideje alatt megírta a vádirattal kapcsolatosan észrevételeit.²⁸ A történelmi hűség kedvéért, minthogy nem valamiféle makulátlan hős szobrát szándékozom megformálni, le kell szögezni, hogy minden eszközzel igyekezett menteni magát. Így erősen túlzott akkor, amikor arról írt, hogy a második világháború előtt szülővárosában, Esztergomban közismert volt baloldali gondolkodásáról. Hasonlóképp: az észrevételekbe foglaltaknak megfelelően tagadhatatlan tény, hogy édesapja, Katona Sándor, az 1918. évi esztergomi Nemzeti Tanács elnöke az 1919. évi kommun idején vádbiztos volt. E posztot azonban kényszer hatására töltötte be, majd amikor nem vállalta tovább, családjával együtt házi őrizetbe helyezték. Az is igaz, hogy Katona Gábor anyagi nehézségei miatt végezte katonatanulóként a jogi egyetemet, de az az állítása, hogy katonatársai kiközösítették volna, nem állja meg a helyét. Tény, hogy – ahogy írta – lábközépcsonttörést szenvedett a háború idején és gyógyítását szándékosan hanyagolta, ez azonban 1944-ben történt, amikor már a nyilasok voltak hatalmon, korábban katonaként ott volt Észak-Erdélyben, a Délvidéken és a visszacsatolt felvidéki területeken is.

Mindezek a túlzások és félreértelmezések, csakúgy, mint az észrevételekben citált Lenin-idézet, azt jelzik, hogy a kétségbeesett ügyvéd mindent megtett, hogy tisztázza magát, és ez által biztosítsa egzisztenciáját. Észrevételeiben több olyan tanút is megnevezett, akiket a világháború alatti magatartásával kapcsolatban kívánt megidézni, több emberteremt cselekedete okán. Másokat még a háború előtti magatartása miatt kért tanúnak, mert a korra jellemző módon a vádpont része volt Katona Gábor előléte: polgári származása, katonatiszti rangja, ügyvédi működése. A tanúk közül többen válaszoltak, így pl. 1958. november 13-án a Szlovákiához tartozó Párkányban (Sturovo) élő V. I., akit Katona a háború alatt a nagykanizsai internálótáborból mentett ki²⁹ és 1958. november 12-én a Dunavecseken élő K. G. (mindketten párttagok voltak), aki többek között az alábbiakat írta: „Mellékletként küldöm a kért nyilatkozatot. [...] Ha szükségem tartod, említsd meg, hogy pártállásomért 1957. nov. 6-án a Magyar Szabadság Rend bronz fokozatát kaptam.”³⁰ Levélben állt ki Katona mellett D. Gy. orvos, akit az esztergomi deportálásokról mentesített: „Mellékletként küldöm Neked a kért igazolást. Remélem, hogy ügyed végre kielégítő módon nyugvópontra jut. [...] Ha úgy gondolod, hogy bármiben, akármilyen módon segítségemre lehetnék, kérlek, tudasd azt velem.”³¹

Az igazolások abban segítségére lehetnek Katona Gábornak, hogy a (második) felmentő ítélet megszülethessen, de törekvése, hogy ügyvédi működését folytathassa, kudarcba fulladt. Az ítélet után az 1956-ban a Magyar Dolgozók Pártja helyébe lépő Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok Megyei Végrehajtó Bizottságához fordult, a válasz azonban elutasító volt: „Személyesen előadott panaszára, hogy ügyvédi gyakorlatba való visszahelyezése ügyében nyujtsunk segítséget, nem áll módunkban.”³²

Katona Gábor belátva, hogy ügyvédként nem dolgozhat, Budapesten vállalt munkát mint csapos. Az 1960-as években feleségével és fiával Budapestre költözött. Ekkor egy rehabilitáció folytán újra vállalkozott munkát mint jogász, de nem mint ügyvéd, így a tatabányai Volánnál lett vállalati jogtanácsos. A Magyar Köztársaság 1991. október 23-án, 1956. évi helytállásáért emléklappal tüntette ki, amelyet a három fő közjogi méltóság, Göncz Árpád köztársasági elnök, Antall József miniszterelnök és Szabad György házelnök látott el kézjegyével. 1998. április 9-én bekövetkezett halálát követően Jászárokszálláson temették el.

Függelék

1.

Dr. Katona Gábor
(1906 – 1998)
Életrajza³³

Katona Gábor 1906. február 2-án született Esztergomban, apai részről szlovák származású polgári családban. Nagypapja Kabina Ferenc (Frantisek Kabina) a szlovák nemzetiségi küzdelem ismert képviselője volt, édesapja, Katona Sándor Esztergom jó nevű ügyvédje. Őt 1918-ban a városi Nemzeti Tanács elnökévé választották, ezért a család valamennyi tagja, így az akkor tizenhárom éves Gábor is, házi őrizetbe került a Tanácsköztársaság idején.

1924-ben érettségizett az esztergomi bencés gimnáziumban, majd tanulmányait a budapesti jogi karon folytatta, másodéves korától katonahallgatóként. A diploma megszerzése után előbb édesapja irodájában volt ügyvédjelölt, majd pedig önálló ügyvédként tevékenykedett tovább Esztergomban. Közben élénken részt vett a város kulturális életében, elsősorban mint az esztergomi 14-es számú Öreg Holló cserkészcsapat egyik vezetője. Személyesen ismerőse volt gróf Teleki Pál, a város művészeti életének vezéregyéniségei közül pedig Bajor Ágoston (Bayer Gusztáv) festőművész és Babits Mihály (Katona Gábor aláírása a mai napig ott olvasható Babits esztergomi házának tornácán).

Alapítója volt az Esztergomi Tenisz Egyletnek, kezdeményezője a helyi cserkész csónakház létrehozásának, állandó rendezője az öregcserkész bálóknak, emellett az öregcserkész mozgalom keretein belül az 1930-as években sítábort vezetett Ausztriában, saját építésű kajakon megtette a Rajnán a Schaffhausen-Köln, illetve a Passau–Siófok útvonalat. Ausztriában cserkész biciklitúrát is vezetett 1936-ban, amatőr hegymászóként pedig megmászta többek között a Dachstein, az Opperer és a Grossglockner csúcsokat. Írásai rendszeresen jelentek meg a városi lapokban, szerkesztésében jelent meg a cserkészmozgalom több kiadványa.

Esztergomban bejáratos volt a Dr. Lepold Antal kanonok vezette, a Várhegyen folytatott ásatásokra, ennek során a frissen feltárt középkori királyi palotáról több, ma már dokumentumértékű fényképet készített. Sikereket aratott amatőr színészként is, a második Magyar Műkedvelő Olimpiáson egyéni ezüstérmét szerzett a Fruska című darabban nyújtott alakításáért.

A második világháborút megelőzően Teleki Pál személyes kérésére – Telekivel, mint a cserkészlet országos vezetőjével került kapcsolatba – elvállalta a kormánypárt kerületi titkári posztját Teleki miniszterelnöksége idején, de erről a posztról az ország háborúba való belépésekor lemondott. Mint tartalékos huszártiszt, bevonult, Erdélyben, Kárpátalján és a Délvidéken vett részt a harcokban, ezek során több kitüntetését szerzett.

Az Erdélybe történő bevonulás előtt Jászárokszálláson megismerkedett a helybéli Móczár Margittal (Margarétával), akit 1941-ben feleségül vett. A nyilas hatalomát-

vétel idején több zsidó származású embert mentett meg az internálástól, majd egy adott viszonyok között szerencsés lábtörésnek köszönhetően megmenekült a további frontszolgálatától.

1945 végén a komáromi erődbe deportálták, ahonnan hamarosan elengedték, ám ettől fogva állandó rendőri felügyelet alatt volt, dacára annak, hogy az általa megmentett emberek több ízben is nyíltan kiálltak mellette. 1952-ben lakását elkobozták, tartalékos tiszti rangjától megfosztották és kitelepítették felesége szülőfalujába, Jászárokszállásra, ahol tovább működött ügyvédként, de a rendőri felügyeletet továbbra sem szüntették meg. A kulturális élettel ekkor sem szakadt meg a kapcsolata, visszatérve régi kedvteléséhez, bekapcsolódott a helyi színjátszók körébe, és erre az időre tehető az ismeretsége a jászárokszállási Jász-Faragó Sándor grafikusművésszel is.

1956 októberében bekapcsolódott a helyi eseményekbe, ami miatt aztán előbb Jászberénybe, majd Szolnokra vitette a hatalom. Nem hivatalosan véresre verték, hivatalosan több hónapon át – az ellene folyó per idején – börtönbe zárták, majd bevonták ügyvédi oklevelét.

Idővel feloldották a kitelepítés alól, elhagyhatta Jászárokszállást. Budapesten vállalt munkát mint csapos, az Úttörővasút Ságvári Ligeti megállójában, a Nyugati pályaudvar, majd a Keleti pályaudvar restijében. Az 1960-as években Budapestre költözött. Ekkor már újra vállalkozott munkát jogászként, de nem mint önálló ügyvéd, így a tatabányai Volánnál lett vállalati jogtanácsos egészen nyugdíjazásáig.

1970-ben a nemzetközi ex libris-kongresszus Budapesten volt, ez felélénkítette a még az 1930-as években megkezdett ez irányú gyűjtőtevékenységét. Belépett a Kisgrafika Barátok Körébe, amelynek hosszú ideig elnökségi tagja volt. Ettől kezdve, kettő kivételével, az utóbbi évtizedek valamennyi, kétfévente megrendezett nemzetközi kongresszusán részt vett (legutóbb 1994-ben

Milánóban és 1996-ban a csehországi Chrudimban).

Kanadában élő volt cserkészársával, Dr. Szentkuthy Gyulával alapítványt hozott létre Pannonhalmán volt cserkészparancsnokuk, Dr. Matyasovszky Kasszián emlékére, melynek éves kamataiból a fizikában illetve irodalomban kiemelkedő eredményt elért végzős tanulókat jutalmazza az ottani bencés gimnázium évről évre.

1988–89 során részt vett a Cserkészszövetség újjáalapításában, Teleki Pál sírjának újraavatásakor mint a jelenlévők korelnöke, s mint a volt miniszterelnök és cserkészparancsnok személyes ismerőse, ő mondta előre a cserkészszövetségét.

1991. október 23-án az állam emléklappal ismerte el 1956-os helytállását.

Tagja volt a Magyar Huszártisztek Világközösségének, valamint a Magyar Bélyegyűjtők Országos Szövetségének is. Mint a világ egyik legelismertebb ex libris gyűjtője hunyt el 1998. április 9-én Budapesten, sírja Jászárokszálláson található.

Csekély eltéréssel megjelent: Katona Csaba: Dr. Katona Gábor emlékiratai (részletek). *Emlékképek. Fejezetek Jászárokszállás történelméből.* H. n., é. n. [Jászárokszállás, 2000] Szerk.: TÓTH PÁL PÉTER. 133–135. o.

1. A Szolnoki Ügyvédi Kamara levele Katona Gáborhoz. Szolnok, 1956. október 1. Magántulajdon.

2. Megjelent: Katona Csaba: Dr. Katona Gábor emlékiratai (részletek). *Emlékképek. Fejezetek Jászárokszállás történelméből.* H. n., é. n. [Jászárokszállás, 2000] Szerk.: TÓTH PÁL PÉTER. 130–133. o.

3. A Szolnok Megyei Pártbizottság jelentése a Magyar Dolgozók Pártja (a továbbiakban: MDP) pártügyletére. Szolnok, 1956. október 27. Politikátörténeti és Szakszervezeti Levéltár (a továbbiakban: PSZL) IX. Vegyes eredetű iratok. 290. fond. Vegyes eredetű iratok (a továbbiakban: 290 f.) 20. őrzési egység (a továbbiakban: ó. e.) 59. lap (a továbbiakban: l.). A dokumentumra kézzel írt feljegyzés szerint a jelentést Kádár Jánoshoz kívánták továbbítani.

4. A Szolnok Megyei Pártbizottság jelentése az MDP pártügyletére. Szolnok, 1956. október 27. PSZL 290 f. 20. ó. e. 70. l.

5. Tájékoztató a Magyar Dolgozók Pártja helyzetéről. H. n., 1956. október 28. PSZL. 290. f. 21. ó. e. 17. l. A tájékoztatóra kézzel írt feljegyzés szerint a dokumentumot Nagy Imréhez kívánták továbbítani.

6. A Szolnoki Ügyvédi Kamara értesítése Katona Gábor számára arról, hogy az ellene indított fegyelmi ügyben meg-

hallgatásra jelenjen meg. Szolnok, 1957. január 4. Magántulajdon.

7. A perrel, illetve a letartóztatásról a Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma 1040.767/1990. sz. alatt állított ki igazolást Katona Gábor számára.

8. Jegyzőkönyv Katona Gábor kérelméről a Szolnoki Ügyvédi Kamara által elrendelt felfüggesztés megszüntetéséről. Szolnok, 1957. május 22. Magántulajdon.

9. Katona Gábornak hosszabb ideje szívpanaszai voltak, fia 1956-ban volt 13 éves, küszöbön állt középiskolai továbbtanulása.

10. Katona Gábor felvetérete az ügyvédi munkaközösségekhez. Jászárokszállás, 1958. február 22. Magántulajdon.

11. Cs. B. levele Katona Gáborhoz. Siófok, 1958. január 14. Magántulajdon.

12. Kivonat a siófoki ügyvédi munkaközösség tagértekezleti jegyzőkönyvéből. Siófok, 1958. február 7. Magántulajdon.

13. A siófoki ügyvédi munkaközösség levele Katona Gáborhoz. Siófok, 1958. február 8. Magántulajdon.

14. A tatai ügyvédi munkaközösség levele Katona Gáborhoz. Tata, 1958. január 13. Magántulajdon.

15. A dunavescsei ügyvédi munkaközösség levele Katona Gáborhoz. Dunavecse, 1958. február 11. Magántulajdon.

16. A miskolci ügyvédi munkaközösség levele Katona Gáborhoz. Miskolc, 1958. március 3. Magántulajdon.

17. A esztergomi ügyvédi munkaközösség levele Katona Gáborhoz. Esztergom, 1958. február 13. Magántulajdon.

18. Katona Gábor levele E. K-hoz. Jászárokszállás, 1958. február 21. Magántulajdon.

19. E. K. levele Katona Gáborhoz. Esztergom, 1958. március 12. Magántulajdon.

20. S. J. értesítése Katona Gábor számára arról, hogy bűnügyben ő lett a kirendelt ügyvédje. Szolnok, 1958. július 15. Magántulajdon.

21. A Szolnoki Ügyvédi Kamara fegyelmi tanácsának határozata Katona Gábor ügyvédi működésének felfüggesztéséről. Szolnok, 1958. július 16. Magántulajdon.

22. Katona Gábor fellebbezése a Szolnoki Ügyvédi Kamara Fegyelmi Bizottságának 1958. július 16-án kelt határozata ellen. Jászárokszállás, 1958. Júl. 16–30. között. Magántulajdon.

23. S. M. miniszteri kiküldött határozata Katona Gábor kizárásáról a Szolnoki Ügyvédi Kamarából. Szolnok, 1958. augusztus 31. Magántulajdon.

24. Katona Gábor idézése az ellene folyó bűnügyben. Szolnok, 1958. szeptember 8. Magántulajdon.

25. Katona Gábor idézése az ellene folyó bűnügyben. Szolnok, 1958. október 1. Magántulajdon.

26. A Szolnok Megyei Bíróság végzése a Katona Gábor elleni bűnügy tárgyalásának elnapolásáról, illetve az új tárgyalási nap kitűzéséről. Szolnok, 1958. október 20. Magántulajdon.

27. A Szolnok Megyei Bíróság ítélete a Katona Gáborral szemben a demokratikus államrend elleni gyűlöletre igazgatás miatt emelt vádban. Szolnok, 1958. nov. 17. Magántulajdon.

28. Katona Gábor észrevételei az ellene folyó bűnügy vádiratával kapcsolatban. Dátum nélkül. Magántulajdon.

29. A levélnek csak a borítékja maradt fenn.

30. K. G. levele Katona Gáborhoz. Dunavecse, 1958. november 12. Magántulajdon.

31. D. Gy. levele Katona Gáborhoz. Dátum nélkül. Magántulajdon.

32. A Magyar Szocialista Munkáspárt Szolnok Megyei Végrehajtó Bizottságának értesítése Katona Gábornak az ügyvédi gyakorlatba való visszahelyezésére vonatkozó kérelme elutasításáról. Szolnok, 1959. január 23. Magántulajdon.

33. Az életrajzot én állítottam össze. –K. Cs.

A kiadást a Soproni Erdészeti és Faipari Egyetem 1956. okt. 22-i diákszékhelyi kezdeményezésére a helyi 1. sz. postahivatal bélyegkészletének felhasználásával a Győr-Sopron Megyei Nyomda helyi üzemében, magasnyomással állították elő 1956. okt. 29-én. A bélyegeket már nem tudták árusítani. A posta vezérigazgatósága 1957 januárjában a megmaradt készleteket bevonta. A bélyegeket később a Magyar Filatélia Vállalat kapta meg értékesítésre. A készletet 7, 14, 21 értékes sorozatot árusították. A Mabéosz-tagok a 7 értékes „kis” sorozatot igényelheték (később az Épületek I. 60 f-es nélkül, csak 6 értéket). A 22-25. sorszámú bélyegek 1957 januárjában magánkézben maradtak, de eredetiségük vitathatatlan.

Az 500 teljes sorozaton a „MEFESZ Sopron” kétsoros garanciabélyegzés igazolja az eredetiséget, a kis példányszámú bélyegek nagy részén Dr. CzS kézjegy (Dr. Czencz Sándor, a felülnyomásnál a Posta képviselője volt) is található. Az 500-nál nagyobb példányszámú címeteken a Magyar Filatélia Vállalat ovális garanciabélyegzője igazolja a valódiságot.

A képen a ún. kis soproni sor látható. Felülnyomtatott négy, illetve három sorban az 'Épületek' és a 'Munka' sorozat egyes címetein fekete (f) és piros (p) színben: 'Hazádnak rendületlenül.../Sopron, 1956. okt. 22./

Apró láng az ország tábortüzeiben

1956 októberében lán-
gokban állt az ország. Az
elnyomó rendszer elleni
felkelés eszméje futótűzként
terjedt, s eljutott a vidéki
városokba, sőt az apró
falvakban is lejátszódtak a
forradalom eseményei.

Jászágó lakóin ugyanaz az
elégedetlenség lett úrrá,
amely az ország egész népét
lázban tartotta. A feszültség
egyre fokozódott, bár a
fővárosban történt esemé-
nyek hírének csak egy-egy
foszlánya jutott az emberek
fülébe. Mit sem tudtak a
Petőfi Körről. Egyetlen
hírforrásuk a rádió volt, a
músort azonban az állam
érdekeinek megfelelően
alakították: a hallgatók
kétkedve hallgatták a
kósza híreket, és várták a
további eseményeket.

Az első helyi megmoz-
dulásra október 28-án ke-
rült sor. Délután az ebéd-
ről visszatérő igazgatót
megdöbentő kép fogadta
az iskola udvarán. A diákok
tankönyvekből rakott mág-
lya körül álltak, és a magyar
himnuszt énekelték. Nem
sokkal távolabb egy teher-
autó és néhány utasa állt.
Rövid időn belül kiderült,
hogy jászárokszállási fiatal-
ok, akik az otthoni szobor-
döntésben már részt vettek,

most Jászágó lakosságát
igyekeznek a forradalom
mellé állítani. Valóban.
Elvették a gyerekektől az
úttörőnyakkendőket, össze-
törték az állami címet, az
orosz tankönyvek elégetését
sürgették. Majd autóba
szálltak, végigvonultak a
falu utcáin, és hazatértek.

Másnap a felnőttek is
követték a diákok példáját.
A Rákóczi utcában a föld-
műves szövetkezet boltjá-
ban gyülekeztek az embe-
rek, majd a leendő nagygyű-
lés helyszínére, a kocsmá-
udvarára mentek. Kiseb-
b tömeg verődött össze, mely
a falu lakóiból, a tantestület
tagjaiból és a munkájukat
szüneteltető emberekből
állt. A csoport szóvivője egy
hordó tetejére állva mondta
el követeléseiket, melyek
megegyeztek a hírekből is-
mert országos követelések-
kel. Utána a tanácsházhoz
indultak, hogy átvegyék a
hatalmat. Nem ütköztek
ellenállásba. A párttitkár –
valószínűleg az őt ért fenye-
getések miatt – sietve Jász-
berénybe költözött, és nem
tért vissza többé a telepü-
lésre. A rendet fegyverekkel
vigyázták.

Október harmincadikán a
falubeli események szálai
összefonódtak az országos

történetekkel. Kókai László
sorkatoná államvédelmi
szolgálatot teljesített a fő-
városban. Mindössze né-
hány hete volt még a le-
szerelesség, ám alakulatukat a
Köztársaság téri párház vé-
delmére vezényelték, mivel
azt a fegyveres forradal-
márok veszélyeztették. A
támadók túlerejével szem-
ben a védők feladták a küz-
delmet, azonban kegyetlen
leszámolásban volt részük.
Ott vesztette életét Kókai
László is.

Nem kevésbé tragikus
fordulatot vettek a politikai
események. November ne-
gyedikén a szovjet csapa-
tok közreműködésével meg-
kezdődött a forradalom
felszámolása.

Ágón ugyan nem jártak
szovjet tankok, sor került
azonban a hatalom visszavé-
telére. Visszatértek a for-
radalom előtti vezetők, és
átvették a község irányí-
tását. A birtokba vett épü-
letet és fegyvereket át kellett
adni.

Az események utolsó fel-
vonásaként a megtorlás kö-
vetkezett. Fegyveres erők
alakultak. Beidéztek és fele-
lősségre vonták a forradal-
márok hangadóit. Volt, aki-
nek sikerült elhagynia a köz-
séget. Másokat, akiket elér-
tek, a község háza helyiségei-
ben megverték, vagy elvi-
tettek. A „bűnösöket” a kis-
tarcsai táborba internálták.
Többségüket egy idő után
szabadon bocsátották.

A forradalom lángjai
ugyan lassanként kialudtak,

az emlékek szikrái azonban
még ma is pislákolnak a
helybeliek szívében. Szá-
mukra 1956 nem csupán azt
jelent, amit ma a fiatalok
tanulnak az iskolákban,
annál sokkal többet: azt a
történelmet, amit ők írtak,
ami a saját szabadságukról
szólt.

*Macsi Sándor tanár úr
visszaemlékezése alapján pa-
pírra vetette:*

*Csikós Virág
12. A*

A vörös csillag leverése

Iskolánk volt tanárának, Tóser Bélának a vázlata a jászárokszállási eseményekről

Mit jelent számomra 1956?

Én az 1956-os eseménye-
ket csak a történelemlönyve-
k lapjairól ismerem. 1956.
október 22-én éjszaka a bu-
dapesti Műegyetem diákjai
elhatározták, hogy másnap
tüntetést tartanak, és előad-
ják 16 pontos követelésüket.
Fontosabb követeléseik kö-
zé tartozott a szovjet csapa-
tok kivonása, szabad választá-
sok, szólás- és sajtószabad-
ság. A város több pontján
újabb és újabb csoportokba
verődtek az emberek. Októ-
ber 23-án este ledöntötték a
Városligetben a Sztálin-
szobrot, bevonszolták a Bla-
ha Lujza térre, és ott lángvá-
góval feldarabolták.

A Magyar Rádió épületét
körülvevő utcák fontos hely-
színné váltak. A tüntetők
egy része fegyvert szerzett,
és megkezdődött a fegyveres
küzdelem. Budapesten a
szovjet páncélosok is be-
avatkoztak a harcba. A
tüntetések több vidéki
városra is áterjedtek.

Az 1956-os események a
családom életét is megérin-
tették, amiről a nagyma-
mám mesélt nekem. Jász-
árokszállásról kocsikkal ér-

keztek tüntetők a falunkba,
Jászágóra. Végigvonultak az
utcákon és toborozták az
embereket, hogy tartsanak
velük. Az egyik kocsmá ud-
varában elszavalták a Nem-
zeti dalt és a Himnuszt. A
tüntetőket szétszórták, de
megjegyezték az arcukat és a
tanácsházába, a rendőrsre
behívták őket. Ott össze-
verték az embereket, köztük
több ártatlant, mint például
a nagypapámat is.

Édesanyám nagybátyját a
párház védelmére rendelték
ki. Ő tankvezető volt. Ké-
szzenlétben kellett lenniük,
majd mikor kivezényelték
őket, az ő tankja vonult ki
elsőként. A legelső tankot
rögtön eltalálták. Hogy
életben maradt, csak annak
köszönheti, hogy kivonulás
előtt tankot cserélt kato-
natársával, így nem az első,
hanem a második tank-
ban ült.

Minden emberben más
érzést kelt az 1956-os ese-
mények említése. Akik ab-
ban a korban éltek, mint
nagymamám is, átélték a fé-
lelmet, a rettegést, a bizony-
talanságot. Ezek az érzések

ma is felébrednek benne, ha
ezekről az időről mesél.
Mivel én már egy teljesen
más világban élek, így ne-
héz elképzelnem, hogy mi-
lyen helyzetben voltak akkor
az emberek. Nekünk már
adottak azok a dolgok,
amiket akkor követeltek.
Más korban élünk, más
megoldatlan problémák élé-
nézünk.

*Kácsor Helga
12. A*

JÁSZVIDÉK KÜLÖNSZÁM

Jászárokszállás városi közéleti
havilapja
A különszám a
**Deák Ferenc Gimnázium és
Közgazdasági Szakközépiskola**
és a **Városi Könyvtár**
közös gondozásában jelent meg.
A megjelenés anyagi háttérét
a Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériumának Balassi Bálint
Magyar Kulturális Intézet
Nemzeti Évfordulók Titkársága
pályázatán nyert összeg biztosította.

Kiadja:
Városi Könyvtár, Jászárokszállás
Felelős kiadó: Adám Gáborné
Telefon/fax: 57/531-040
E-mail: corvina@vnet.hu
ISSN 1219-6525
Szedés, tördelés: Petrik József, Atkár
Nyomtatás: Máyer Nyomda, Budapest
Készült: 1.400 példányban